Ι. ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ (3000-1100 π.Χ.)

2. Ο ΚΥΚΛΑΔΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ο κυκλαδικός πολιτισμός αναπτύχθηκε στις Κυκλάδες[1] κατά την 3η και 2η χιλιετία π.Χ., δηλαδή στην Εποχή ..... .

<u>Πού οφείλεται η ανάπτυξη του κυκλαδικού πολιτισμού;</u>

Παράγοντες που συνέβαλαν στην ανάπτυξη του πολιτισμού στην περιοχή των Κυκλάδων είναι:

α. το ήπιο .....

β. η ιδιαίτερα προνομιακή ..... τους θέση

Γιατί η γεωγραφική θέση των Κυκλάδων χαρακτηρίζεται ως *ιδιαίτερα προνομιακή*;

Διότι, λόγω της γεωγραφικής τους θέσης, τα νησιά των Κυκλάδων αποτελούν ένα είδος φυσικής γέφυρας ανάμεσα στην Ευρώπη και στην ....., την Ηπειρωτική Ελλάδα και την Κρήτη.

Ποιο είναι *το αποτέλεσμα* αυτής της ιδιαίτερης γεωγραφικής θέσης των Κυκλάδων;

Κατά την 3η χιλιετία π.Χ., τα κυκλαδίτικα πλοία κυριαρχούν ..... και μαζί με τα προϊόντα της Εγγύς Ανατολής μεταφέρουν στην Ευρώπη ιδέες, ... γνώσεις, ... αντιλήψεις.

γ. ο ορυκτός τους πλούτος (μεταξύ άλλων ο οψιανός της Μήλου, ο μόλυβδος της Σίφνου, ο χαλκός της Κύθνου και της Σέριφου και, τέλος, το μάρμαρο)

---

1. Η ονομασία *Κυκλάδες* χρησιμοποιείται για να χαρακτηρίσει το πυκνό σύμπλεγμα των μικρών νησιών στο κέντρο του Αιγαίου πελάγους, τα οποία φαίνονται να σχηματίζουν έναν νοητό κύκλο γύρω από τη Δήλο, το ιερό νησί των Κυκλάδων και τόπο λατρείας του Απόλλωνα.

<u>Τι γνωρίζετε για τους οικισμούς του κυκλαδικού πολιτισμού κατά την 3η χιλιετία π.Χ.;</u>

Σε όλα σχεδόν τα νησιά των Κυκλάδων δημιουργήθηκαν οικισμοί, όχι εκτεταμένοι, με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α. κάθε οικισμός αναπτυσσόταν ..... και δεν υπήρχε κανένα είδος ..... εξουσίας

β. αρχικά οι οικισμοί σχηματίζονται κοντά ..... ή στα πρανή[2] χαμηλών λόφων

γ. περίπου το 2300 π.Χ. ορισμένοι οικισμοί ....., άλλοι καταστρέφονται και ξαναχτίζονται ..... ενώ άλλοι χτίζονται σε υψηλούς λόφους μακριά από τη θάλασσα

Ποια μπορεί να είναι *η αιτία* αυτής της μεταβολής στους οικισμούς των Κυκλάδων;

Η μεταβολή αυτή φανερώνει κάποια αναστάτωση της ζωής των Κυκλάδων από την παρουσία νέων πληθυσμών, που προέρχονται πιθανόν από τη ..... (γρήγορα όμως τα νησιά ξαναβρίσκουν το ρυθμό της ζωής τους).

<u>Τι γνωρίζετε για την πορεία του κυκλαδικού πολιτισμού κατά τη 2η χιλιετία π.Χ.;</u>

- στη 2η χιλιετία π.Χ. οι Κυκλάδες έχουν επαφές αρχικά με την ..... Ελλάδα και στη συνέχεια με .....

- οι οικισμοί .....[3], τα κτίρια είναι πιο ..... και επιβλητικά (πιο σημαντικός οικισμός: το Ακρωτήρι στη Θήρα)

Γύρω στο 1600 π.Χ. μεγάλοι κυκλαδικοί οικισμοί καταστρέφονται από ..... .

Ποιο είναι *το αποτέλεσμα* αυτής της φυσικής καταστροφής που έπληξε την περιοχή των Κυκλάδων;

Οι Κυκλάδες περνούν στη σφαίρα επιρροής της ..... Κρήτης, που γνωρίζει τότε τη μεγαλύτερη ακμή της.

---

2 Ενικός: το πρανές, πληθυντικός: τα πρανή = η πλαγιά.

3 Θυμίζουμε ότι αρχικά οι κυκλαδικοί οικισμοί δεν ήταν εκτεταμένοι.

Τι συμβαίνει όμως όταν παρακμάζει και η μινωική Κρήτη;

- μετά την ..... των μινωικών ανακτόρων, γύρω στο 1450 π.Χ., στις Κυκλάδες κυριαρχούν οι ..... από την ηπειρωτική Ελλάδα

Ποιο είναι *το αποτέλεσμα* της κυριαρχίας των Μυκηναίων στις Κυκλάδες;

Οι Μυκηναίοι μεταδίδουν στα νησιά των Κυκλάδων τα χαρακτηριστικά του δικού τους ..... στην τεχνολογία, την ..... και τη ..... .

<u>Ποιες μορφές τέχνης αναπτύσσονται στις Κυκλάδες κατά την εποχή του Χαλκού;</u>

Τα είδη έργων τέχνης που δημιουργούνται στις Κυκλάδες είναι τα εξής:

α. μαρμάρινα ..... (αγαλματίδια):

- αποτελούν το χαρακτηριστικότερο δημιούργημα της κυκλαδικής τέχνης κατά την Εποχή του Χαλκού

- τα περισσότερα αγαλματίδια παριστάνουν γυμνές γυναίκες ενώ λίγα από αυτά παριστάνουν άνδρες ....., ... ή κυνηγούς

- οι μορφές είναι έντονα σχηματοποιημένες και μπορούμε να παρατηρήσουμε λίγες αλλά χαρακτηριστικές ..... για την αναγνώριση του φύλου

- πολλά από αυτά βρέθηκαν σε ..... ενώ πολλές φορές, το μικρό τους πάχος αλλά και η στάση των άκρων ποδιών, δείχνουν ότι δεν μπορούσαν να σταθούν όρθια

β. ..... αγγεία:

- έχουν ποικίλα σχήματα

- διακοσμούνται με απλά ..... σχέδια

γ. ..... αγγεία

δ. ..... αγγεία με απλή χαρακτή διακόσμηση